

החוג למדע המדינה

תוכנית חד חוגית

שנה"ל תשע"א

החוג למדע המדינה תוכנית חד-חוגית

ראש החוג
פרופ' דורון גדעון

יועץ לענייני סטודנטים ומ"מ ראש החוג
ד"ר סגל אבי

חברי הסגל האקדמי *

מרצה בכיר: ד"ר אמיר רות, ד"ר אריאן עופר, ד"ר זילברשייד אורי, ד"ר רייך חנן.

מרצה: ד"ר סבירסקי מרסלו**.

מורה בכיר: ד"ר נוימן עודד, ד"ר סגל אבי, ד"ר רוזן לאה (השתלמות ממושכת).

עמיתי הוראה: ד"ר בן-רפאל גלנטי סיגל, ד"ר וטורי אשר, ד"ר וינרסקי-פרץ חדווה, ד"ר ספרן חנה, עו"ד בן-חיים איציק, עו"ד גרוס מיכל, עו"ד הררי נעמי, גב' ברק שקמה, מר יריב שגיא, מר צוריאל ניצן, מר תורגימן אסף.

* יתכנו שינויים ברשימת סגל ההוראה.
** דרגה מוצעת.

מרכזת החוג

גב' מור יוסף איילת

טל: 04-6423469

פקס: 04-6423546

שעות הקבלה: ימים ב'ה' 10:00-12:00 בנין רב-תכליתי 1, קומה 1

מענה טלפוני: ימים ב'ה' 09:00-11:00

e-mail: ayeletm@yvc.ac.il

מטרת הלימודים

הלימודים בחוג למדע המדינה מעניקים לסטודנטים אפשרות להכיר תחומי ידע מגוונים. באמצעות חשיפה מכוונת לעולמות הפוליטיקה, המנהל, הכלכלה והמשפט, החוג מצליח להעניק לסטודנטים את ההבנה המקיפה ביותר של המציאות בישראל ובעולם. הם לומדים לפענח משחקי כוח, לאתר מרוויחים ומפסידים, לבחון קבלת החלטות ועד מהרה מיישמים את הידע במקום העבודה. סטודנטים מתחילים להבין כיצד השוק פועל, איך אינטרסים כלכליים משפיעים, מהי מדיניות בריאות, כיצד התקשורת מתנהלת, מהי השפעת הגלובליזציה על תקציב המדינה ועוד. בשעורים שונים הם בוחנים את המציאות הישראלית במבט השוואתי ומכירים היבטים מגוונים של היחסים הבינלאומיים כגון: אסטרטגיה ובטחון, מסחר, מלחמות ושיתוף פעולה. החוג למדע המדינה במכללה פיתח התמחות ייחודית בלימודי המגזר השלישי. סטודנטים רוכשים ידע תיאורטי ויישומי על ארגוני המגזר השלישי, על ניהול פיננסי ומשפטי של עמותות וכד'. גם בארץ וגם בעולם מרבית הסטודנטים למדע המדינה אינם מעוניינים בקריירה פוליטית. הם בוחרים בחוג בגלל השילוב בין תחומי ידע שונים ובגלל החיבור בין גישה מעשית לסקרנות אינטלקטואלית. מבחינה זו, הלימודים בחוג למדע המדינה יעניקו לבוגר את היכולת לאתר, בכל תחום עיסוק בו יבחר בעתיד, את הממדים הפוליטיים השונים וההזדמנויות שהם מאפשרים.

מבנה הלימודים

על מנת להשלים את מכסת שיעוריו לתואר ראשון במדע המדינה על הסטודנט לצבור 120 נ"ז, לפי הפירוט הבא:

מיועד לתלמידים שהחלו לימודיהם לפני שנה"ל תש"ע

קורסי חובה במדע המדינה	
קורסי יסוד	10 נ"ז
מבואות	14 נ"ז
קורסי חובה מתקדמים	14 נ"ז
קורסי בחירת חובה	4
קורסי בחירה בחוג	38 נ"ז
סמינריונים 2 X	12 נ"ז
סדנא	4 נ"ז
חטיבה	20 נ"ז
לימודי תרבות ישראל והעמים	4 נ"ז
סה"כ	120 נ"ז

לימודי חטיבה (במסגרת חוגים אחרים)

בשנת הלימודים תשע"א מוצעות שבע חטיבות לימוד: חטיבת קרימינולוגיה, החטיבה ללימודי משפט, החטיבה ללימודי סביבה, החטיבה לניהול עסקי ותעשייתי, החטיבה ללימודי תקשורת חברה ופוליטיקה, החטיבה ללימודי מזה"ת, חטיבה לתרבות ישראל. מתוך החטיבות האלו יש לבחור אחת בהיקף של 20 נ"ז.

רשימת הקורסים		נ"ז	ש"ס	ציון עובר
קוד קורס	שנה א'			
22020	מבוא לממשלה ופוליטיקה	4	4	60
22074	מבוא למדיניות ומנהל	4	4	60
22052	מבוא לפוליטיקה עולמית	4	4	60
22026	מבוא למחשבה מדינית	2	2	60
22232	סטטיסטיקה תיאורית (שו"ת)	2	3	60
	סטטיסטיקה הסקתית (שו"ת)	2	3	השלים
22090	אוריינות תקשוב	2	2	עובר (75)
	קורסי בחירה בחוג	16	16	56
	לימודי חובה חטיבה	4	4	60
סה"כ שנה א'		40	42	

קוד קורס	שנה ב'	נ"ז	שש"ס	ציון עובר
22100	שיטות מחקר וכתובה מדעית	4	4	60
22028	המערכת הפוליטית בישראל	4	4	60
22027	כלכלה פוליטית	4	4	60
22029	פוליטיקה השוואתית	4	4	60
22252	מבוא לתיאוריה פוליטית עכשווית	2	2	60
	קורסי בחירה בחוג	8	8	56
	לימודי חטיבה בחירה	14	14	56

סה"כ שנה ב' 40 40

קוד קורס	שנה ג'	נ"ז	שש"ס	ציון עובר
	קורסי בחירה בחוג	14	14	56
	סמינריונים 2 x	12	8	60
	סדנא	4	4	60
	לימודי תרבות ישראל והעמים	4	4	56
	לימודי חטיבה חובה	4	4	60
	לימודי חטיבה בחירה	2	2	56

סה"כ שנה ג' 40 36

תנאים לקבלת התואר :
השלמת 120 נקודות זכות בהתאם לדרישות דלעיל.

הפוליטיקה של זיכרון קולקטיבי: הנצחה ותיקון עוללות היסטוריות

מזה עשור לפחות אנו עדים לפריחתם של ארגונים לשינוי חברתי בישראל. ארגונים אלו מאמצים אסטרטגיות של הכלה כתחליף לאסטרטגיות ההדרה המקובלות בפוליטיקה הישראלית. בארגונים אלו אנו מוצאים קבוצות נשכחות, מושתקות או קבוצות שיחס הממסד אליהן הוא מזלזל. הסדנה מציעה עיסוק מעשי בשדה החברה האזרחית וארגוניה, העוסקים בזיכרון קולקטיבי, הנצחה, הכרה, תיקון עוללות ופיוס. בסדנה נתמקד באסטרטגיות של הכלה והדרה של קבוצות בשיח הציבורי, הבניית זיכרון קולקטיבי, החלחול אל תוך השיח הציבורי של קבוצות שסיפורן הושכח או דוכא, כגון: אתיופים, ניצולי שואה, מזרחים, רוסים, ופלסטינים אזרחי ישראל. נקודת ההתייחסות של הסדנה תהיה קמפיינים קנדיים לתיקון עוללות היסטוריות ובדיקת הישימות והרלבנטיות שלהם למקרים דומים בישראל.

4 שש"ס / 4 נ"ז / ש"ש 60

1 ש' 22271 ד"ר רות אמיר ג' 08: 30-10: 00

מבנה ודרכי פעולה של ארגונים במגזר השלישי קוד 22178 מבוטל (מעודכן נכון ל- 13.10.10)

השלטון המקומי: תיאוריה ומעשים

הרשויות המקומיות בישראל (הערים, המועצות המקומיות והמועצות האזוריות), מהוות את השלטון המקומי ומשמשות כ"קבלן המשנה" של השלטון המרכזי. למרות שראשי הרשויות נבחרים על-ידי הציבור בבחירות דמוקרטיות ואינם ממונים על-ידי השלטון המרכזי, הם כפופים להוראותיו, נתונים לפיקוחו ותלויים במשאבים הכלכליים והשלטוניים שמעמיד, למעשה, השלטון המרכזי. המתח בין תפיסת השלטון המקומי כזרוע של השלטון המרכזי (אשר בד"כ מרוחק מהנושאים המוניציפאליים וטרוד בבעיות הלאומיות) לבין תפיסתו כמשקף דמוקרטיה מקומית ואוטונומיה קהילתית מונח בבסיס משפט השלטון המקומי והוא שמחיה אותו. סדנה זאת תתמקד בהכרת הרשויות המקומיות, הן בהיבט **המשפטי-פורמאלי** של עבודתן וסמכויות הרשות (באמצעות הכרת החקיקה והפסיקה (הענפות) הנוגעות למשפט השלטון המקומי), והן בהיבט **עבודתה המעשית** של הרשות המקומית בתוקף היותה מנהל מקומי האמון על ריכוז השירותים הציבוריים לתושבים והפיקוח עליהם. במסגרת זאת ישולבו תלמידי הסדנה באחת המחלקות השונות של רשות מקומית, יחשפו לעבודת הרשות, לכוחות הפועלים בה ולקשיים והאתגרים הניצבים בפניה.

4 שש"ס / 4 נ"ז / ש"ש 60

1 ש' 22534 עו"ד איציק בן-חיים ד' 12: 15-13: 45

שיווק פוליטי

הקורס יתח את המאפיינים השיווקיים והתקשורתיים של קמפיינים פוליטיים בישראל ובעולם. על בסיס התפיסות והמודלים בשיווק, פרסום, יחסי ציבור וכד'. יותחו השימושים שנעשו בהם במצבים שונים למטרות מיצוב מועמדים, תנועות פוליטיות ורעיונות בתודעת קהלי המטרה שלהם. ינותח השימוש בטכניקות שיווקיות של בניית מותגים מסחריים ביישומים של קמפיין בחירות ושל הפיכת מועמדים למותגים מבוקשים. ינותח השימוש במנהיגי דעה ובמיוחד במדיה לקידום מסרים פוליטיים, יערך דיון על עלייתם של היועצים השיווקיים והתדמיתיים בקביעת אסטרטגיות וטקטיקות של לוחמה פוליטית ועוד. כמו-כן יתקיים דיון בשימוש בפרסום על מגוון המדיה, ועל היעילות של תמהיל התקשורת בהשגת יעדים פוליטיים על מדרג ההשפעות: משיכת תשומת-לב, בניית מודעות, יצירת אהדה, שינוי וגיבוש עמדות ועוד. הקורס יתח קמפיינים שונים כגון: קמפיין הבחירות ב-1992 וב-1996 של קלינטון בארה"ב, משקל יועצים תקשורתיים בקמפיין של ג'ורג' וו. בוש וכן זוויות שונות בקמפיין הבחירות לכנסת ה-17 ב-2006.

4 שש"ס / 4 נ"ז / ש"ש 60

1 ש' 22174 מר ניצן צוריאל ד' 12: 15-13: 45

חוק וסדר: פוליטיקה שימושית

פוליטיקה אינה מילה גסה. היא מושרשת בפעילויותינו היומיומיות ומקבלת פנים שונות ומשונות כאשר עוסקים בה אנשים שונים. האם יש פוליטיקה אחת? האם קיימים סוגים שונים של פוליטיקה? ובכן, התשובה יכולה להיות פשוטה, אבל היא גם עשויה להיות מורכבת הרבה יותר, תלוי את מי שואלים. אם תשאלו פוליטיקאי הרי שהוא יפגין בפניכם באותות ובמופתים מהי פוליטיקה ישרה, מהי פוליטיקה חדשה, איך עושים פוליטיקה הגונה, מדוע הוא בכלל אינו פוליטיקאי ומי בעצם מחליט מיהו פוליטיקאי ומי אינו פוליטיקאי?! תשובתו ממחישה שפוליטיקה יש רק אחת, אמנם היא יונקת מתחומים רבים, אך יש לה מערך כללים וחוקים המשמשים פוליטיקאים עוד משחר ההיסטוריה. חוקים וכללים אלה משתמשים במסגרת כללים משותפת המתבססת על מאבקי עוצמה ועל ההכרה הקולקטיבית שפוליטיקה היא עיסוק בפני עצמו. כל זאת עוד לפני שנאמרה מילה אחת על אידיאולוגיה, מוסר וצדק. בסדנה נשלב לימוד תיאורטי ומעשי במטרה לבצע חשיבה ביקורתית על התהליכים הבסיסיים, אך המאוד מרכזיים, של העשייה הפוליטית. נעסוק במושגים; עוצמה, חוק, סדר ופוליטיקה על מנת להבין את המנועים של התהליכים הפוליטיים. (מעודכן נכון ל- 04.08.10)

4 שש"ס / 4 נ"ז / ש"ש 60

סמינריונים-שנה ג'

פוליטיקה גלובלית ומוסדות בינלאומיים

אנו מצויים בתקופה המאופיינת בתהליכים של גלובליזציה שמשמעותה: תקשורת מיידית, היווצרותם של שווקים גלובליים והתגבשותה של תרבות גלובלית. במהלך הסמינר נעסוק בברור הסוגיות הנובעות מן המערכת האפשרי של משור הפעילות האנושי מן הרמה הלאומית אל הרמה הבינלאומית.

4 שש"ס / 6 נ"ז / ס' / 60

1 ש' 22225 ד"ר אבי סגל ד' 14: 15-15: 45

מיישוב למדינה: התפתחות מוסדות השלטון בישראל

הסמינריון עוסק בשינויים שחלו במוסדות השלטון ובחברה הישראלית בעקבות הקמת מדינת ישראל. מאפייני החברה היישובית עד להקמת המדינה במאי 1948. ממשלת המנדט הבריטי. מוסדות השלטון בחברה היהודית והערבית בתקופת המנדט. אידיאולוגיה הממלכתיות והשלכותיה הפוליטיות. פירוק המחתרות-ההגנה, אצ"ל ולח"י - והקמת צה"ל.

4 שש"ס / 6 נ"ז / ס' / 60

1 ש' 22250 ד"ר חנן רייך ד' 08: 30-10: 00

הזירה הבינלאומית: תהליכים פוליטיים, חברתיים וכלכליים

המאה העשרים ואחת מאופיינת יותר מכל באינטראקציות בינלאומיות חוצות גבולות לאומיים. נוכח שינויים חברתיים, פוליטיים, כלכליים וטכנולוגיים הופכת הזירה הגלובלית למשפיעה יותר מכלל זירות ההתרחשות המודרנית. סמינר זה יבחן היבטים שונים של התופעה ויצביע על תובנות בין-תחומיות העולות מהם.

4 שש"ס / 6 נ"ז / ס' / 60

1 ש' 22531 ד"ר עופר אריאן ג' 18: 15-19: 45

חברה אזרחית גלובלית

השנים האחרונות ראו את החברה האזרחית כממלאת תפקיד יותר ויותר בולט בקדמת הבמה של הפוליטיקה הגלובלית בתחומים חדשים כמו סוגיות כלכליות בינלאומיות וסוגיות של קניין רוחני, כמו גם את ההרחבה וההעמקה של הפעילות המסורתית שלהם בתחומים כמו זכויות אדם, בעיות סביבה, דמוקרטיה וזכויות אזרח, שוויון זכויות לנשים ועוד. ארגונים שאינם-מדינה, תנועות חברתיות, איגודים מקצועיים, קבוצות של סטודנטים והרבה התאגדויות חברתיות נוספות, דורשות להביא דברן, בכל הקשור לאופן שבו מתנהלת ומנוהלת המערכת הבינלאומית. הקורס ינסה לעמוד על המקורות הרעיוניים להתפתחותה של החברה האזרחית בכלל, וזו הגלובלית בפרט. אנחנו נתמקד באופנים השונים שבו היא באה לידי ביטוי כיום והמאפיינים הנוכחיים שלה, כמו גם המגמות האפשריות להתפתחותה העתידית. בנוסף, אנו ננסה לבחון את האופן שבו היא משמשת לצורך ההפצה של מידע, בתור תשתית לתיאום ולשיתוף-פעולה של קבוצות אזרחיות ברמה הגלובלית, כמקור להנעה חברתית מוסרית, וכמדברנת לדמוקרטיה ולתהליכים של דמוקרטיזציה.

4 שש"ס / 6 נ"ז / ס' / 60

1 ש' 22275 ד"ר אבי סגל ג' 18: 15-19: 45

מלחמה ושלוש בהגות המדינית

האם הסכסוכים והמלחמות בין העמים והמדינות, המאפיינים את ההיסטוריה של העידן התרבותי, הם ביסודם תוצאתן של תכונות מסוימות של טבע האדם? האם הם בראש וראשונה פריין של תכונות מסוימות המאפיינות את הספירה הפוליטית ולא דווקא את טבע האדם בכלל? האם קיימים קשרי גומלין בין טבע הפוליטיקה לטבע האדם, ומי מהם הוא בעל מעמד דומיננטי בקשרי גומלין אלה? בשאלות אלו גלומה הדילמה של מקור היחסים האלימים בין העמים והמדינות. נבחן את תשובותיהם של הוגי דעות שונים: מקיאבל, הובס, רוסו, קלאוזביץ, מארקס, ניטשה, פרויד ואחרים. כן נכיר את תשובותיהם של אחדים מהוגים אלה לשאלות ספציפיות יותר: מהי דמות האינטרסים השלטוניים המיוחדים המתנגשים בסכסוכים ובמלחמות בין המדינות, והאם ניתן לגזור את צורותיהם של מלחמות וסכסוכים מאופים המיוחד של אינטרסים שלטוניים? האם ניתן להשכיח שלום קבע בין עמים ומדינות? האם טבע האדם הינו קבוע או היסטורי? האם הינו בר-שינוי בהתאם לאידיאלים חברתיים? האם הספירה הפוליטית ניתנת לעיצוב בהתאם לאידיאלים פוליטיים? נבחן את תשובותיהם של הוגים שונים לשאלות אלו, בהם תומס מורוס, רוסו, קאנט, מארקס, ראסל, אלברט איינשטיין ועוד. כן נתמודד עם השאלה הספציפית, האם יש קשרי גומלין בין סידורים ומוסדות פוליטיים לבין טבע האדם וטבע הפוליטיקה. ננתח גם מלחמות ומאמצי שלום-בראשם מלחמת ששת הימים, מלחמת יום הכיפורים והסכם השלום עם מצרים-לאורך של התורות השונות. בסיומו של הקורס ננסה ליצור לעצמנו השקפה כוללת על מקור הסכסוכים והמלחמות ועל סיכויי של השלום.

מלחמה ושלוש במזרח התיכון לאחר מלחמת העולם ה-2

הסכסוך הערבי-יהודי האלים בארץ ישראל בתקופת המנדט והפיכתו לסכסוך בין המדינות הערביות לבין מדינת ישראל. השימוש המאורגן התדיר בכוח בזירה המזה"תית בשלושת העשורים הראשונים שלאחר הקמתה של מדינת ישראל, במסגרת "המאבק על הטריטוריה", ובמקביל הניסיונות המוקדמים להשכין שלום בזירה, כגון: הסכמי שביה"נ, "השלום שחמק" (1949-1952) והניסיון קצר הימים להסדר בראשית דרכו של נאצר. השינוי במסלול הסכסוך בשלושת העשורים האחרונים של המאה ה-20, מראשית שלטונו של סאדאת, ובמקביל המלחמות בתקופה המכונה "תהליך השלום". וכן המלחמות הבין-ערביות נעדרות הקשר לסכסוך הערבי-ישראלי.

4 שש"ס / 6 נ"ז / ס' / 60
1 ש' 22067 ד"ר עודד נוימן ג' 45: 15-17

קורסי בחירה-שנים א', ב', ג'

ממשל אלקטרוני

בקורס זה נדון בפרויקט החשוב וצובר התאוצה- ממשל מקוון-שהחל בישראל בסוף שנות ה-90 בהתאם לעקרונות שנקבעו בוועדת המשנה לתקשוב ומידע של הכנסת. נלמד מהו ממשל מקוון וכיצד הוא עתיד לשנות את פני הפעילות הדמוקרטית בשלושה מישורים: אספקת מידע, השתתפות בשיח הציבורי וההשתתפות בתהליך הדמוקרטי עצמו. מטרתו החשובה של ממשל מקוון היא לאפשר לציבור הרחב קבלת מידע ושירותים ציבוריים באמצעות השימוש ברשת האינטרנט ובכלים טכנולוגיים חדשים ובנוסף, לנהל רשת קשרים בין מוסדות הממשל, התושבים והסקטור העסקי לצרכי שיפור הממשל והמנהל. במהלך הקורס נדון בסוגיות שונות של מתן שירותים מקוונים, סוגיות של אבטחת מידע ציבורי, מהן הסכנות של סייבר טרור, צמצום פערים דיגיטליים בין אוכלוסיות ונתמקד בישום הפרויקט ע"פ מודל חמשת השכבות שגיבש האוצר.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56
א' 22283 ד"ר חדוה וינרסקי פרץ ג' 45: 11-15

דיני תקשורת

הקורס יעסוק במעמדם של כלי התקשורת בחברה דמוקרטית, תוך ניתוח סוגיות מרכזיות לרבות, מעמדה של הזכות לחופש הביטוי כזכות חוקתית, המתח והאיזון שבין חופש הביטוי וחופש העיתונות לבין אינטרסים וזכויות מתנגשים, ובין היתר: בטחון המדינה, שלום הציבור, הזכות לשם טוב, הזכות לפרטיות, הבטחת משפט הוגן, מניעת פגיעה ברגשות הציבור. כמו-כן, ייבחנו סוגיות נוספות כגון חיסיון של מקורות עיתונאיים, חופש המידע בכלל וחופש הביטוי בעידן האינטרנט.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56
ב' 22256 עו"ד מיכל גרוס ב' 45: 13-15: 12 (מעודכן נכון ל-15.08.10)

ניהול ארגונים בזמני משבר

הוריקן קתרינה שפקדה את חופי פלורידה באוגוסט 2005 ופגעה באזרחים רבים וברכושם הוכיחה את עד כמה ניהול ארגונים יעיל במגזר הציבורי הוא קריטי בזמני משבר. בקורס זה נעסוק בדיסציפלינה הארגונית שדנה באסטרטגיות למניעת משברים, נלמד לזהות מהו משבר ביחס למושגים נלווים מודלים לניהול בעיתות משבר.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56
ב' 22284 ד"ר חדוה וינרסקי פרץ ג' 45: 13-15: 12

הנעת עובדים במגזר הציבורי

פיתוח הנעה (מוטיבציה) גבוהה בקרב העובדים מהווה חלק חשוב מאסטרטגיית החברה. מוטיבציה קשורה לתחומי מחקר מרכזיים בחקר הארגונים כגון, מעורבות בעבודה, שביעות רצון, ביצועיות, יצירתיות, חדשנות ועוד. מחקרי מוטיבציה דנים בגורמים ובמרכיבים המניעים את הפרט להצטרף לארגון, לקחת בו חלק פעיל, להיות מעורב בעבודתו ובכך לתרום לה. בקורס נעסוק במחקרי מוטיבציה, נדון במודלים לניתוח מרכיבים התנהגותיים חיוביים בקרב העובדים. ייתן דגש למחקרי מוטיבציה בארגונים ציבוריים ונסקור מודלים ומחקרים עדכניים העוסקים בפיתוח מנגנוני מוטיבציה בקרב עובדים בשירות הציבורי.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56
א' 22285 ד"ר חדוה וינרסקי פרץ ג' 45: 13-15: 12

דגמים של רשויות מקומיות בארץ ובעולם

המשבר ביחסים בין השלטון המקומי לשלטון המרכזי וקריסתן של רשויות רבות מעלה שתי שאלות חשובות: 1. האם אופייה של מערכת היחסים הקיימת כיום פוגע בתפקוד הרשויות, ו-2. האם יש לפעול לשינוי הדגמים הקיימים של הרשויות בישראל. בקורס זה נדון בשתי תפיסות שונות באשר למהות השלטון המקומי ובהתאם לכך, בשני דגמים עיקריים של שלטון מקומי: **דגם שלטון מקומי מורחב-הרואה** בשלטון המקומי דגם של מדינת רווחה ומספק מגוון רחב של שירותים ציבוריים וקהילתיים, **ודגם שלטון מקומי מוניציפלי צר-המצמצם** את פעילות הרשות לאספקת תפקידים בעלי אופי של תשתיות, קרקעות ואבטחה בעיקר, ואילו נושאי רווחה מטופלים על-ידי רשויות גדולות ובשיתוף עם המדינה. במהלך הקורס נתמקד ב: 1. סקירה וניתוח של מודלים ניהוליים שונים של רשויות מקומיות, ו-2. ניתוח משווה של המקרה הישראלי לדגמים שונים בעולם המערבי.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56

ב' ד"ר חדוה וינרסקי-פרץ ג' 10: 15-11: 45

זכויות אדם והאזרח בישראל קוד 22512 **מבוטל** (מעודכן נכון ל-13.10.10)

משפט, מוסר במלחמה

מטרת הקורס לדון במעמדה המוסרי של תופעת המלחמה ובנגזרות המשפטיות הנובעות מכך. נתחיל את מסענו בשאלת האפשרות להצדיק מלחמה והבחנתה משאלת אופן הלחימה (צדק המלחמה מול צדק בלחימה). נמשיך בדיון על הכללים המוסריים והמשפטיים החלים בעת הלחימה, תוך דיון בסוגיות ובסיטואציות ספציפיות (כגון, פקודה בלתי חוקית בעליל). לאחר הפנמת תיאוריה קלאסית זאת נבקר אותה, תוך העמדת אלטרנטיבה מתוך השיח האתי החדש בסוגיות אלו, ונקנת ב"טיפול" המשפטי להן זוכות סוגיות אלו, הן בפן המניעתי והן בפן התגובתי.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56

ב' 22517 עו"ד נעמי הררי ג' 08: 30-10: 00

מרקס, מרקסיזם, ניאו-מרקסיזם

קרל מרקס הנו מהוגי הדעות הגדולים והמשפיעים של העת החדשה. לפי תורתו, הממד הכלכלי הנו החשוב והבסיסי בנייתן התהליכיים החברתיים: אין הפוליטיקה, הדת והמשפט ניתנים להבנה אלא מתוך הקשריהם הכלכליים. מבחינה פוליטית ביקש מרקס לכונן שלטון פוליטי וכלכלי של הפרולטריון, שלאחריו יבוא שלב גבוה יותר בהתפתחות האדם-הקומוניזם. תוך יציאה מתורתו, או בשם תורתו, נוצרו כוחות פוליטיים והגותיים, שאף כוננו סדרים חברתיים-פוליטיים במדינות שונות. הללו כלולים במושג "מרקסיזם". ה"ניאו-מרקסיזם", שהתפתח בעיקר במחצית השנייה של המאה ה-20, כולל זרמי משנה שונים. הללו משלבים בנייתן החברתי ממדים נוספים (פסיכולוגיים, סוציולוגיים ותרבותיים) לצד הכלכלה ורואים את הפוליטיקה כעצמאית וכבעלת משקל גדול בעיצוב החיים החברתיים. רבים מן הניאו-מרקסיסטים שבים לתורתו הפוליטית המקורית של מרקס, שעוותה במידה רבה על ידי המרקסיסטים.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56

ב' 22195 ד"ר אורי זילברשייד ב' 08: 30-10: 00

שוויון חברתי ודמוקרטיה

היחס בין שוויון חברתי לדמוקרטיה הוא משאלותיה החשובות ביותר של הפילוסופיה המדינית. האם אפשרית דמוקרטיה ממשית ללא שוויון חברתי ניכר, או שמא השאיפה לשוויון חברתי הנה דווקא יריבתם של אורחות חיים דמוקרטיים? מה ניתן ללמוד מן הניסיון ההיסטורי בהקשר זה? נבחן משטרים פוליטיים שונים, כגון הדמוקרטיה האתונאית העתיקה, מדינת הרווחה, שיש לראות בה את בסיס הדמוקרטיה המודרנית, והסוציאליזם הסובייטי (הקומוניזם הסטליניסטי). כן נחקור את התפתחותה החוקתית של ישראל בהקשר של היחס בין שוויון ודמוקרטיה ונבקש לקבוע את גורלם של ערכי השוויון והדמוקרטיה במשפט החוקתי ובחברה בישראל.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56

א' 22190 ד"ר אורי זילברשייד ג' 10: 15-11: 45

חברה וחירות בהגות של המאה ה-20 (בחירה/ חובת בחירה)

כל חברה היא צורה של ארגון, החל מדרגות גבוהות של סדר ומשמעת ועד מידה גדולה של העדרם, בתחומי חיים שונים: מין ונישואים, פעילות כלכלית ופעילות פוליטית. חירותו של האדם היא יכולתו לעצב את חייו לפי שיקול דעתו והכרעותיו הערכיות. מינים שונים של חירות, בהן נבחר הרע (שלילת מידת האדם מן הזולת), נתפסים כבלתי-לגיטימיים וכמי שפוגעים בחירות כזכות אנושית כללית. המתח בין המבנה החברתי לחירות הוא נושא מחקרם של הוגים ואסכולות חשובים במאה ה-20. נעשה היכרות עם תורתם של פרויד והפסיכואנליזה, עם אסכולת פרנקפורט (פרוס, מרקוזה), עם הוגים ליברליים (שיש ביניהם ניגודים), כגון האייק, פופר, מילטון פרידמן ורולס, עם הרב-תרבותיות (ובסיסה הפילוסופית, הפוסטמודרניזם) ועם הקהילתיות.

4 שש"ס / 4 נ"ז / ש' / 56

א' 22172 ד"ר אורי זילברשייד ב' 16: 15-19: 45

משפט פלילי בינלאומי

הקורס מציע בחינה של תופעת המשפט הפלילי הבינלאומי, החל ממשפטי נירנברג, דרך משפטי אד-הוק, ועד הקמת בית-הדין הפלילי הבינלאומי (ה-ICC). מתוך מסמך ההקמה של בית הדין הפלילי הבינלאומי נלמד את יסודות הפשעים בהם מתעתד בית הדין לעסוק (כגון, השמדת-עם וטרור). נתבונן ברציונאליים השונים של הענישה ויעילותה. מתוך פרספקטיבה תורת-משפטית נבחן את רעיון הקמת בית-דין פלילי בינלאומי בהיעדר ריבון.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56

א' 22518 עו"ד נעמי הררי ב' 10: 15-11: 45

מבוא לפוליטיקה של המזרח-התיכון (קורס חובת בחירה)

התפתחות היחידות המדיניות במזרח התיכון ממלחמה"ע ה-I ועד 1948, והתפתחותן של מדינות המזרח התיכון מ- 1948 ועד ימינו: רעיון האחדות הערבית הלכה למעשה: מהסדרי מלחמת העולם הראשונה ועד כינון הליגה הערבית והמלחמה בא"י. שלטונות המנדט הבריטי והצרפתי ומורשתם המדינית, התפתחות התנועות הלאומיות במדינות האזור. העלמות המזרח התיכון כיחידה גיאוגרפית אחת והקמתן של מדינות הלאום, רעיון האחדות הערבית בגלגולו הנאצרי, ועידות הפסגה הערבית ככלי לגיוס תמיכה ולגיטימציה, מלחמות 1948, 1956, 1967, ההתשה (1968-1970), 1973, 1982, מלחמות עיראק-איראן ומלחמות המפרץ והשינוי באופי הסכסוך הערבי-הישראלי ממאבק על הטריטוריה לתהליך שלום.

4 שש"ס / 4 נ"ז / ש' / 60

א' 28005 ד"ר עודד נוימן ב' 16: 15-19: 45

צה"ל ומדיניות החוץ והביטחון הישראלית

הקורס יעסוק בתיאור וניתוח של ההיבט הצבאי של הסכסוך הערבי-ישראלי מבחינתה של מדינת ישראל מאז הקמתה. באופן מפורט יותר יעסוק הקורס בזיקות הגומלין שבין צה"ל, אופן ניהולן של המלחמות הישראליות-ערביות ועיצובה והתפתחותה של תפיסת הביטחון הישראלית. במהלך הקורס נבחן באופן כרונולוגי, בדרך כלל, את המלחמות השונות שניהלה ישראל מאז הקמתה. אבל, הדיון במלחמות השונות ישמש כרקע לבחינה של שאלות העומדות ביסוד תפיסת הביטחון של ישראל. כך, למשל, פעולות התגמול ודרך ההתמודדות עם האינתיפאדה ישמשו לצורך הבחינה של אופן השימוש הישראלי בכוח מוגבל. מערכת קדש תשמש לבחינה של יחסי הדרג הצבאי מול הדרג המדיני-אזרחי. מלחמת ששת הימים תהווה רקע לבחינת מדיניות הגרעין הישראלית ואילו מלחמת יום כיפור תהווה נקודת מוצא לבחינה של כשלי מודיעין בהיסטוריה הצבאית של ישראל ומשמעותם. באמצעות הדיון במלחמת ההתשה נבחן את סוגיות העוסקות בקשר שבין תות הלחימה של צה"ל והמקום של מושגים אסטרטגיים כמו הגנה והתקפה והכרעה והתשה לבין סוגיות העוסקות בבניין הכוח והפעלתו. מלחמת לבנון, ביחד עם מערכת קדש, תבחן את האופן שבו ניסתה ישראל להשתמש בכוח צבאי לצורך עיצוב הסביבה החיצונית שלה, בין אם לצורך שינוי משטר במדינות השונות או עיצובו של המזרח התיכון כולו.

4 שש"ס / 4 נ"ז / ש' / 60

ב' 22193 ד"ר אבי סגל ב' 10: 15-13: 45

אוטופיות חברתיות מתומס מורוס ועד המאה ה-20

אוטופיה היא תוכנית לבניית חברה טובה הנתפסת מנקודת המבט החברתית-פוליטית השלטת של זמנה כבלתי ריאלי. בניגוד לחזונות אסכטולוגיים של תיקון ההווה כולה, אין החזונות האוטופיים טווים מרשמים המנוגדים לאפשרויותיו של טבע האדם. שינוי אופייה של פעילות הייצור (הפיכתה, באופן חלקי או מלא, לבעלת אופי אמנותי), ביטול הקניין הפרטי והניצול וביטול המדינה, המאפיינים חזונות אוטופיים רבים-כל אלה הם אופני פעילות ואורחות חיים שבני האדם יכולים בנסיבות מסוימות לממשם. על אף חוסר הריאליזם המאפיין אותם לכאורה, שבו ונעשו ניסיונות לממש חזונות שהוגדרו כאוטופיים. נחקר בקורס זה הוגים וחזונות אוטופיים מתומס מורוס, מחבר הספר "אוטופיה" ומכוננה של הסוגה "אוטופיה", ועד הקיבוץ הישראלי. נבחן את החזונות האוטופיים כאופן ביקורת וכתוכנית אלטרנטיבית לחברה בת זמננו.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56

א' 22194 ד"ר אורי זילברשייד ג' 14: 15-15: 45

הגותו ופועלו של הרצל

הגותו החברתית והמדינית של הרצל מקיפה עניינים מרובים. במרכזו ניצב החזון של בניין משק יצרני על יסודות של צדק חברתי. נדון תחילה בתנועת חיבת ציון ובמאוויה ובעלייתן של מושבות העלייה הראשונה על הקרקע, מצוקותיהן ומקומן במאבקים על דמות המפעל הציוני. עלייתו של הרצל על בימת התנועה הציונית העניקה תנופה מחודשת לחזון הציוני. השאיפה להקמת מדינה יהודית קיבלה עתה משנה תוקף, וכן זכה האידיאל של חברה יהודית יצרנית לאישוש. חזונו הכולל של הרצל עורר התנגדות גדולה בקרב גורמים מרכזיים בעם היהודי, בראשם אדירי הממון היהודיים. נכנס לעובי הקורה של המאבק בין הרצל ומתנגדיו בעם היהודי ונעקוב אחר התפתחותו. כן נבחן את תוכניותיו של הרצל-הפרוטקטורט הגרמני, תוכנית אל עריש ותוכנית אוגנדה-בסבך הפוליטיקה הבינלאומית.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56

מדינת רווחה - קוד 22081 מבוטל (מעודכן נכון ל-13.10.10)

הפוליטיקה של נורמות בינלאומיות

הקורס בוחן את ההיבטים האתיים של מדיניות החוץ והפוליטיקה הבינלאומית באופן כללי באמצעות כמה מימדים קשורים-הדדית: המימד המושגי, המימד הביטחוני, הכלכלי, הנורמטיבי והדיפלומטי. ההגדרה של מה צריכה להיות מדיניות-חוץ אתית היא נושא שנוי במחלוקת עזה, הקורס מביא לכן את ההשקפות הרבות אשר משקפות את השונות בשעות באשר לנושאים כמו התערבות הומניטארית, סחר חופשי, מלחמת מנע, שחיתות פוליטית וזכויות אדם. הכוונה היא להעניק לסטודנט סקירה מאוזנת ומקפת של נושאים מושגיים ופרקטיים אשר עומדים במרכז הניתוח האתי של ההתנהלות של מדינות וקביעתה של מדיניות-החוץ.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56

א' 22277 ד"ר אבי סגל בי 13:45-15:12

היבטים משפטיים ופיננסיים של עמותות - קוד 22514 מבוטל (מעודכן נכון ל-13.10.10)

סוגיות יסוד בדמוקרטיה ודמוקרטיזציה

בראשית המאה ה-21 העולם יודע מגוון רחב ביותר של דמוקרטיות בעולם המערבי הקלאסי ובעולם החוץ מערבי. בחברות הבלתי דמוקרטיות יש ציבורים רחבים שכמהים לתהליכי דמוקרטיזציה. קורס זה מבקש לעמוד על הבעיות המרכזיות של הדמוקרטיה המודרנית ועל תהליכי הדמוקרטיזציה המגוונים בני ימינו במערב ובעיקר בעולם הלא מערבי. הקורס מתנהל כסדנא שבה החלק הראשון הוא חלק תיאורטי על מהותן של דמוקרטיה ותהליכי דמוקרטיזציה בעיקר במאה ה-20 וה-21. החלק השני הוא דיון במגוון דמוקרטיה ותקוות וחדשות תוך ניסיון לבחון כיצד הפכו לדמוקרטיה, מהם סדרי הדמוקרטיה שאומצו בו, כיצד מתמודדות עם בעיות אקוטיות שעולות על סדר היום ובתוך כך האם הן יציבות או שברירות. המטרה היא למפות ולהבין דמיון והבדלים בין תהליכי דמוקרטיזציה ודמוקרטיה שונות כיום.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56

בי 22279 ד"ר סיגל בן-רפאל גלנטי ד' 00:10-30:08

סוגיות במשטר ופוליטיקה של ישראל

הקורס מתמקד בסוגיות מרתקות במשטר והפוליטיקה של ישראל. הוא בוחן אותן דרך טקסטים מכוננים כגון: הכרזת העצמאות, חוק יסוד, הסכמים בינלאומיים, מצעי מפלגות ועוד.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56

א' 22287 ד"ר סיגל בן-רפאל גלנטי ד' 00:10-30:08

הגורם האנושי בארגון

השיעור מרחיב את הדיון בארגונים מעבר להיבטים הרשמיים ומתמקד בנושאים האנושיים: הנעת עובדים, קבוצות בעבודה, תקשורת אישית וארגונית, מאבקים ארגוניים והטיפול בהם, ועוד.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56

בי 22058 ד"ר חנן רייך ג' 15:45-15:14 (מעודכן נכון ל-08.08.10)

המערב באסיה: המקרה של יפן

עם הפיכתו של העולם לכפר גלובלי ניכרת בו מצד אחד השפעה מערבית ואולם מצד אחר גם השפעות מצדו של העולם החוץ מערבי. ערבוביה זו מאפיינת את רוב רובן של החברות שהחלו את דרכן מחוץ למערב הקלאסי (אירופה והעולם האנגלו-סכסי). ואולם, יפן היא דוגמה מעניינת במיוחד בהקשר לכך. במשך 250 שנה (1868-1603)-כאשר המערב השתלט על מרבית העולם-היא הייתה סגורה לעולם, וקיימה משטר היררכי שוגוני באדיקות, וכאשר נפתחה לעולם (למן המחצית השנייה של המאה ה-19) דאגה להיות "יותר מערבית מן המערב" על מנת לשרוד כמדינה עצמאית. יתרה מכך, לאחר 1945 נדרשה להיהפך לדמוקרטיה. מציאות זו דוחפת את יפן לדילמות משמעותית ביחס לזהותה ולאוריינטציות הפוליטיות שלה. בכל התהליך הזה ועד ימינו אנו יפן משלבת בין דפוסים מסורתיים ומודרניים מערביים ומלאכה זו היא מעניינת במיוחד. הקורס דן בתהליכים אלה ומתמקד בעיקר בהקשרים הפוליטיים של אימוץ מונרכיה קונסטיטוציונית מודרנית במאה ה-19 ואימוץ דמוקרטיה ליברלית למן 1945.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56

א' 22280 ד"ר סיגל בן-רפאל גלנטי ד' 11:45-15:10

התנהגות ארגונית ופוליטיקה

השיעור עוסק בהתנהגות ארגונית בראי הפוליטיקה ארגונית. במוקד הדיונים תעמוד השאלה: כיצד מושפעת ומשפיעה ההתנהגות בארגון על המאבק המתמיד בין העובדים על מדיניות הארגון ועל משאביו הנדירים: עוצמה, ערכים כלכליים, מיצב ועוד.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56

מקיאבלי והמקיאבליזם

ניקולו מקיאבלי הנו מענקי הפילוסופיה המדינית. דבריו על מהות הפוליטיקה ועל טבע האיש הפוליטי מאפשרים חדירה אל נבכי הספירה הפוליטית והבנה טובה יותר של מניעי האיש הפוליטי ואופני פעולתו. נדון בשאלות מרכזיות בתורתו, כגון טבעה המיוחד של הספרה הפוליטית כתחום של פעילות אנושית, עולם הערכים השולט בה, אופיו של האינטרס הפוליטי, היחס בין האיש הפוליטי למדינה, מידת השפעתו של האיש הפוליטי על מהלך האירועים ועוד. כן נדון בשאיפתו של מקיאבלי לבנות חברה טובה ובדרכים המוצעות על ידו להשגתה. לשם ליבון ייחודה של תורת מקיאבלי נערוך השוואות בינה לבין תורות אחרות, בראשן תורותיהם של הובס, קאלוזביץ ומרקס. כן ננתח אירועים פוליטיים לאורה של תורת מקיאבלי.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56

ב' 22060 ד"ר אורי זילברשייד ג' 18: 15-19: 45

ניהול משא ומתן פוליטי

הקורס מיועד לחשוף את הסטודנטים לשיטות ניהול משא ומתן, פוליטי, בינלאומי, פנים ארגוני, מסחרי ותקשורתי. בעולם הפוליטי, ניהול משא-ומתן היא דרך חיים המקיפה את כל תחומי העיסוק והעניין הפוליטיים. המשטר הקואליציוני בישראל מחייב שימוש במשא-ומתן כדי ליצור אינטראקציה פוליטית. שחקנים פוליטיים שונים משתמשים במשא-ומתן כדי להשיג תועלות שונות כגון מישרות ותפקידים, הכרה ולגיטימציה פוליטית, דתית, וחברתית, הגדרה לאומית, ויוקרה. בחברה מסחרית ובארגונים שונים, המשא-ומתן מאפיין את מערכת היחסים הפנים-ארגונית ואת מערכת היחסים בין הספק ללקוחותיו. במערכת הפוליטית בישראל המשא-ומתן הפך, למשל, לכלי העיקרי לפתרון סכסוכים בין ההסתדרות לממשלה ובין מפלגות פוליטיות שונות בסוגיות של תקציב, הקמת הממשלה או ביצוע שינויים ארגוניים שונים כגון הפרטת החברות הממשלתיות. בעידן הגרעיני בו כל סכסוך אזורי הוא בעל פוטנציאל הרסני, משמש המשא-ומתן דרך לפתרון סכסוכים אזוריים, אמצעי להבטחת בקרת נשק יעילה, וכלי לפתרון בעיות סביבתיות, כגון השמירה על האוזון.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56

א' 22253 מר ניצן צוריאל ד' 10-15: 11: 45

משפט השלטון המקומי

הרשויות המקומיות בישראל (הערים, המועצות המקומיות והמועצות האזוריות), מהוות את השלטון המקומי ומשמשות כ"קבלן המשנה" של השלטון המרכזי. למרות שראשי הרשויות נבחרים על-ידי הציבור בבחירות דמוקרטיות ואינם ממונים על-ידי השלטון המרכזי, הם כפופים להוראותיו, נתונים לפיקוחו ותלויים במשאבים הכלכליים והשלטוניים שמעמיד, למעשה, השלטון המרכזי. המתח בין תפיסת השלטון המקומי כזרוע של השלטון המרכזי (אשר בד"כ מרוחק מהנושאים המוניציפאליים וטרוד בעיות הלאומיות) לבין תפיסתו כמשקף דמוקרטיה מקומית ואוטונומיה קהילתית, מונח בבסיס משפט השלטון המקומי והוא שמחיה אותו. קורס זה יתמקד אפוא במשפט השלטון המקומי, וידונו בו מספר נושאים, ככל שיתיר הזמן. במהלך הקורס יובאו הפסיקה והחיקוקים הרלוונטיים לקורס.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56

ב' 22251 עו"ד איציק בן חיים ד' 08: 30-10: 00

קבלת החלטות

השיעור עוסק בתהליכי קבלת החלטות בארגונים ציבוריים ופרטיים. בין שאר הנושאים יתמקד השיעור בהיבט הרצוי והמצוי בקבלת החלטות, מלכודות הגורמות לקבלת החלטות שגויות, קבלת החלטות בקבוצה, ועוד.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56

ב' 22018 ד"ר חנן רייך ו' 10: 15-11: 45

סכסוכים בינלאומיים ויישובם

מאז תום המלחמה הקרה, המניעה והיישוב של קונפליקטים, שמירת-שלום ובניית-שלום עומדים בראש סדרי-העדיפויות של החברה הבינלאומית. הקורס הזה מנסה למפות את ההתפתחות של התחום מאז ראשיתו ועד לימינו ולהציע הערכה של ההישגים והאתגרים אשר מעמידה כיום סביבת הביטחון המשתנה. החלק הראשון מציג סיקרה מקפת של התיאוריה והפרקטיקה של יישוב סכסוכים. במסגרתו נעמוד על ההתפתחות של הגישות העיקריות ליישוב סכסוכים, מניעתם, ההכלה של סכסוכים באמצעות שמירת-שלום והניסיונות לבניית-שלום והתפקיד של פיוס. בתוך כך ננתח ונמחיש את הגישות השונות לניתוחם של סכסוכים ויישובם. החלק השני, אשר מהווה את הליבה שלו, יחקור את היישוב של שלושה טיפוסים עיקריים של קונפליקטים בינלאומיים: סכסוכים בין-מדינתיים, סכסוכים פנמיים וסכסוכים אשר עולים מתוך נושאים הקשורים בהקמה והיווצרות של מדינות חדשות. החלק השלישי והאחרון יוקדש לבחינה של גישות רגיונאליות ובינלאומיות ליישוב סכסוכים, והשאלות שזה מעלה ביחס לעתיד של הפרקטיקה של יישוב סכסוכים. בנוסף, נפרט בחלק זה את האתגרים העומדים כיום בפני התחום של יישוב סכסוכים והתפקיד של נושאים כמו: צדק גלובלי והלחימה בטרור, החשיבות והמרכזיות של התערבות והשיקולים האתיים הכרוכים בכך, כמו התפקיד הגדל של גורמים תרבותיים בתהליך יישובם של סכסוכים.

בריאות ציבורית לאן-היבטים משווים

בשנים האחרונות חלים שינויים רבים הנוגעים לדפוסי היחסים הכלכליים והפוליטיים שבין המדינות המערביות המודרניות. אנו עדים למגמות סותרות של פתיחות וסגירות ולמהלכים הנראים על-פניהם כנוגדי האינטרסים הלאומיים המוצהרים. מערכות בריאות ציבוריות מופעלות, בצורה כזו או אחרת, בכל מדינות המערב המודרניות-לפחות מאז תום מלחמת העולם השנייה. מערכי הבריאות נתפסים להיות חלק מרכזי במדיניות הרווחה ומשמשים כר פורה לוויכוחים פוליטיים-חברתיים ערים. קורס זה יעסוק בבחינת ההשפעות שיש לשינוי בכלכלה הגלובלית על מערך שירותי הבריאות הציבוריים; כמו גם על שינוי גבולות השיח הפוליטי במישור הבינלאומי.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56
ב' 22189 ד"ר עופר אריאן ג' 45: 17-15: 16:

שלטון הליכוד

מקובל לחשוב שבפוליטיקה הישראלית היה נס חשוב אחד- מפא"י/העבודה הצליחה להיות כוח שלטוני דומיננטי עשרות בשנים. ואולם, מבט חודר יותר על הפוליטיקה הישראלית מלמד על נס נוסף ואולי גדול בהרבה: מחנה פוליטי מנודה שנחשב איזוטרי, מצליח עם השנים להגיע למרכז הבמה הפוליטית ולהפך לכוח המוביל של ישראל כבר יותר משלוש עשורים, כשהוא מנהג על ידי המפלגה חירות/ליכוד. מהו התמהיל שהביא את הליכוד לשלטון? כיצד מצליח לשמר את כוחו ואף להגדילו מידי פעם? מה הפך אותו למרכז הקונצנזוס. בכל הנושאים הללו ובסוגיות המדיניות הייחודית לליכוד נדון במהלך הקורס.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56
ב' 22289 ד"ר סיגל בן רפאל גלנטי ד' 45: 11-15: 10:

המחשבה המדינית מהובס עד המאה ה-19

קורס זה, שהנו המשכו של קורס המבוא למחשבה מדינית, דן בהתפתחותה של המחשבה המדינית מהובס ועד המאה ה-19. בתקופה זו התפתחו תורת האמנה (המדינה כאמנה), תורת זכויות האדם והאזרח יסודות מרכזיים של המשטר הדמוקרטי. ראיית המדינה כאמנה הפכה בסופו של דבר לאחד מיסודותיה התיאורטיים של הדמוקרטיה המודרנית. חשיבות מיוחדת נודעת להתפתחות תפיסת האדם ההיסטורית: טבעו ההיסטורי של האדם מאפשר את שינוי היחיד והחברה ובניין משטר טוב יותר. אושרו וחירותו של היחיד הופכים ליסודותיו של משטר זה. לשיאה מגיעה התפתחות זאת ברעיונות הסוציאליסטיים של חירות הכוללת אף שחרור כלכלי וביטול המדינה.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56
ב' 22536 ד"ר אורי זילברשייד ד' 45: 15-15: 14:

כלכלת מזרח תיכון

המזרח התיכון ואוכלוסייתו השפיעו וממשיכים להשפיע על המתרחש בעולם כולו. עובדה זו נכונה היום והייתה נכונה לא פחות כבר משחר ההיסטוריה האנושית. למרכזיותו של האזור וחשיבותו במונחים גלובליים סיבות שונות. קורס זה יתמקד בהכרתם של המשתנים הכלכליים והפוליטיים הייחודיים לאזור. עניינו המרכזי של הקורס יהיה בהצגתה של מסגרת תיאורטית לניתוח המציאות הכלכלית פוליטית של המזרח התיכון. נעסוק בשאלות הנוגעות למאפיינים הכלכליים הייחודיים של מדינות באזור, נעמוד על שינויים חשובים המתחוללים בתחום זה עם השנים; ונסביר כיצד הללו קשורים בהתנהלותן של מדינות מערביות הרחוקות מן המזרח התיכון כרחוק מזרח ממערב (תרתי משמע).

4 שש"ס / 4 נ"ז / ש' / 60
ב' 28012 ד"ר עופר אריאן ב' 45: 19-15: 16:

שיווק ומיתוג ערים ומקומות

אנו חיים בתקופה בה יישובים ומרחבים גיאוגרפיים הופכים לאובייקטים לשיווק. ראשי הערים נדרשים להיות ממונים הן על מערכת לאספקת שירותים והן על שיווק אחד המוצרים המורכבים הנמצאים בשוק- העיר. יישובים שונים, מרחבים גיאוגרפיים ומדינות עומדים כיום בתחרות עם כל מי שמייצר מוצרים ושירותים דומים לשלהן. גורלם של מקומות המפסידים בתחרות הזו עשוי להיות קשה ביותר, לעומת זאת מקומות המצליחים לחדש עצמם כל העת, לייחד עצמם ולהשביח את המוצרים והשירותים שהם מייצרים זוכים לחיזוק משמעותי היכול להתבטא הן כלפי פנים, קרי: קהילה, כלכלה ותרבות עשירים יותר והן כלפי חוץ בדרך של העצמת המשק הכלכלי, יחסי הציבור והאטרקטיביות הבינ"ל. הקורס שלפניכם עוסק בקשר שבין התרבות השיווקית החדשה הזו לבין המקומות, הערים והמדינות, שעד לתקופה האחרונה לא נתפסו ככל כאובייקטים לשיווק. יושם דגש מיוחד על מקומם של האזרח והקהילה בהצלחת תהליכים אלה.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56
א' 22290 מר שגיא יריב ב' 45: 15-15: 14 (מעודכן נכון ל- 01.09.10)

קביעת מדיניות חוץ (חובת בחירה)

הקורס עוסק במאפיינים מרכזיים של היחסים הבינלאומיים ובהשוואה של תהליכי קבלת החלטות במשרדי החוץ הישראלי, ובמדינות אחרות: קביעת המטרות ביחסי חוץ. כיצד מתקבלות ההחלטות בתחום יחסי החוץ. הקשר בין יעדי מדיניות החוץ והתנאים הגיאופוליטיים. תפקידן של קבוצות אינטרס בתהליך קבלת ההחלטות. מקומה של הפקידות (BUREAUCRACY) מקביעת מדיניות החוץ ויישומה. הנושאים המרכזיים בהם עוסקים משרדי החוץ. באיזו מידה משפיעה הפוליטיקה המקומית על תהליכי קבלת ההחלטות. הסיבות והגורמים לשינויים משמעותיים במדיניות חוץ.

4 שש"ס / 4 נ"ז/ש"ש/56

א' 22297 ד"ר חנן רייך ב' 45: 11-30: 08 (מעודכן נכון ל- 08.08.10)

מדיניות אנרגיה ופיתוח בר קיימא בשלטון המקומי

הספרות העוסקת במבנה מערכת השלטון המקומי נחלקת בין התפישה הרואה ברשות המקומית זרוע מבצעת של השלטון המרכזי לבין התפישה הרואה בשלטון המקומי מערכת שלטונית העומדת בפני עצמה, ואשר מעצבת את מדיניותה על פי הצרכים והרצונות של הקהילה המקומית אותה היא מייצגת. בשנים האחרונות, על רקע המשבר הסביבתי העולמי ובמיוחד לאור השלכות התחממות כדור הארץ, התבססה הגישה לפיה בין אם הרשות המקומית היא גוף ביצועי או בין אם היא גוף הקובע מדיניות, הרי שמוטלת עליה החובה ליישם מדיניות סביבתית הייחודית למערכת המקומית, ובכלל זה מדיניות שמטרתה לצמצם את פלטת גזי החממה במרחב העירוני. הן מתוך דאגה לרווחה לבריאותם ורווחתם של התושבים הן מתוך מחויבות ציבורית לצמצום הגלובלי של אפקט החממה. מטרת הקורס היא לנתח ולבחון באופן ביקורתי את התמורות שחלו במהלך השנים ביחסו של השלטון המקומי בישראל ובמדינות אחרות לנושא הסביבתי בכלל ולהתייעלות האנרגטית מאידך, מול שחקני מפתח במערכת הלאומית והמקומית מבחינה סטטוטורית ומעשית ועל ידי כך, ללמוד על הדרך שבה מתעצבת המדיניות הסביבתית במערכת זו.

2 שש"ס / 2 נ"ז/ש"ש/56

ב' 22292 ד"ר אשר וטורי ג' 45: 11-15: 10 (מעודכן נכון ל- 01.08.10)

פוליטיקה, ידע וטכנולוגיה בעידן הגלובליזציה קוד 22291 מבוטל (מעודכן נכון ל- 11.10.10)

"העולם כולו נגדנו? סיפורה של האנטישמיות מנקודת המבט היהודית"

הקורס סוקר את סיפורה של תופעת שנאת ישראל/אנטישמיות מנקודת המבט היהודית. עיקר הדגש יושם על בחינת סיפורי המיתוס וההיסטוריה הקשורים לתופעת האנטישמיות. במהלך הקורס נבחן כיצד מתארת המסורת היהודית את תופעת שנאת ישראל ואת אופני השפעתה של מסורת זו על יהודים בימי הביניים ובעת החדשה. נעמוד על תרומתה של התנועה הציונית בכל הקשור לתיאור האנטישמיות המודרנית ודרכי ההתמודדות עמה. נסקור את השיח הציבורי בישראל על אודות הקשר בין אנטי-ציונות ואנטישמיות ונבחן את ההשלכות של שיח האנטישמיות והשוואה על החברה הישראלית, המדיניות האופרטיבית של מדינת ישראל ועל תפיסת האיום הקיומי התורן. כמו כן, ננסה לבחון את מקומה של נקודת המבט המסורתית בשיח החילוני בישראל ואת השפעתה של נקודת מבט זו על אופן סיפורה התופעה בשיח הציבורי והמחקרי כאחד.

2 שש"ס / 2 נ"ז/ש"ש/56

א' 22293 מר אסף תורגימן ג' 45: 13-15: 12

סיפורים פוליטיים: אחרות, מחאה ומאבק

הקורס עוסק בקשר שבין סיפורי חיים אישיים לבין המרחב הפוליטי. במהלך הקורס נבחן נושאים מעוררי מחלוקת בשיח הציבורי בישראל כגון: יחסי יהודים וערבים, שסעים על רקע עדתי ודתי, זהות מינית ומגדרית ועוד. זאת תוך ניסיון לעמוד על גבולותיה של המחאה האישית והציבורית כמו גם על גבולותיו של השיח הלגיטימי בישראל. נסקור את משמעויותיו של הסיפור בכלל והסיפור הפוליטי בפרט ונראה כיצד הסיפור מהווה מרכיב חשוב בהווה האנושית, התרבותית והפוליטית. הקורס ילווה בהרצאות אורח, עדויות אישיות, סרטים וקטעי וידאו דוקומנטריים.

2 שש"ס / 2 נ"ז/ש"ש/56

ב' 22295 מר אסף תורגימן ג' 45: 15-15: 14

מיהו יהודי, מהי יהדות? יחסי דת מדינה בישראל

הדת בישראל היא גורם מרכזי ומפלט אחד: מחד, לדת תפקיד חשוב בגיבושה של הזהות הלאומית בישראל. מאידך יחסי הדת והמדינה, בעבר ובהווה, קשורים לקונפליקטים רבים המפלגים את החברה הישראלית. במהלך הקורס נבחן היבטים שונים של יחסי הדת והמדינה בישראל, כגון: שאלת מיהו יהודי, חוק השבות, שבת, כשרות, דיניי אישות ועוד. במסגרת זו, נבחן אירועים מרכזיים ואקטואליים אשר הדגישו את השסע העמוק בין חילוניים לדתיים בישראל: 'פרשת עמנואל' וערעור סמכות בית המשפט העליון, המאבק סביב הבנייה בבית החולים ברזילי ונושאים אחרים. כמו כן, נעמוד על המאבקים בפוליטיקת הזהויות והייצוג של זרמי היהדות השונים: אורתודוקסים, קונסרבטיבים, רפורמים ויהדות חילונית.

2 שש"ס / 2 נ"ז/ש"ש/56

מדיניות החוץ של ישראל

הקורס עוסק בניתוח של המאפיינים המרכזיים של מדיניות החוץ של מדינת ישראל. הוא מתמקד בהנהרה של האילוצים הגלובליים והאזוריים במסגרתם היא פעלה ופועלת. נבחן את הדפוסים שהתפתחו במדינת ישראל באשר לדרכי קבלת ההחלטות בתחום מדיניות בינלאומית. בתוך כך נדגיש את מכלול ההשפעות הפוליטיות, ביורוקרטיות, אידיאולוגיות ופנימיות בעיצובה של מדיניות החוץ הישראלית.

2 שש"ס / 2 נ"ז / ש' / 56

א' 22107 ד"ר אבי סגל ב' 45:15-14:15